

Raadsvergadering	26 februari 2019
Volgnummer	139-2018
Onderwerp	Tegengaan drugsoverlast, criminaliteit en ondermijning
Programmanummer	2 Integrale veiligheid
Registratienummer	2018-37586
Collegevergadering	27-11-2018
Portefeuillehouder	Burgemeester
Organisatieonderdeel	Veiligheid en Leefbaarheid
Behandelend ambtenaar	G Marcus Telefoonnummer: 043-350 4287 grazielena.marcus@maastricht.nl
Bijlagen	Evaluatie Frontière

AAN DE GEMEENTERAAD

Samenvatting

In 2012 werd in de gemeente Maastricht het project Frontière in het leven geroepen om de drugsproblematiek in de stad aan te pakken. Het project loopt tot eind 2018.

In 2017 gaf het college opdracht voor een externe evaluatie om op basis daarvan de toekomstige koers ten aanzien van de aanpak van drugsproblematiek in de stad te kunnen bepalen. Deze evaluatie is in de periode van 1 november 2017 tot 1 februari 2018 uitgevoerd.

Uit de evaluatie blijkt dat de drugsoverlast in Maastricht de afgelopen jaren fors is afgenomen.

Echter, zowel lokaal, provinciaal als landelijk, is geconstateerd dat de ondermijnende criminaliteit die onder de overlast ligt steeds nadrukkelijker zijn weg vindt in onze samenleving. Dit raadsvoorstel bevat de uitwerking van de toekomstige aanpak. Het voorstel is vanaf 2019 de doelstellingen van het project Frontière op een vernieuwde wijze structureel in te bedden in de reguliere organisatie en het bedrag van €250.000,- dat in de programmabegroting 2019 structureel gereserveerd is voor het tegengaan van drugsoverlast, criminaliteit en ondermijning hiervoor in te zetten.

Beslispunten

1. Instemmen met het voorstel vanaf 2019 structureel in te zetten op de aanpak van drugsoverlast, criminaliteit en ondermijning en tegelijkertijd daarmee het project Frontière te stoppen.
2. Instemmen met het voorstel om met ingang van 2019 de daarvoor in de begroting 2019 gereserveerde middelen van € 250.000,- structureel in te zetten.

1. Aanleiding, bevoegdheden en context.

In 2012 is in de gemeente Maastricht het project Frontière in het leven geroepen om de drugsproblematiek in de stad aan te pakken. Het project had als centrale doelstelling: Versterken van de integrale aanpak van drugsoverlast en drugscriminaliteit en daarmee de door inwoners gevoelde drugsoverlast en hiermee samenhangende onveiligheid zichtbaar en merkbaar verminderen.

In opdracht van het college heeft in de periode van 1 november 2017 tot 1 februari 2018 een externe evaluatie plaatsgevonden. Deze evaluatie is uitgevoerd door prof. dr. mr. Hans Nelen (hoogleraar criminologie aan de faculteit der Rechtsgeleerdheid van Maastricht University) en mr. Kim Geurtjens (junior-onderzoeker). Deze evaluatie is in oktober 2018 ter kennisname aan uw gemeenteraad gestuurd. Voor de goede orde wordt deze evaluatie nogmaals bijgevoegd.

Belangrijke punten uit de evaluatie zijn:

- De hoofddoelstelling van Frontière (het terugdringen van de zichtbare drugsgelateerde overlast) is gerealiseerd.
- Het drugsmeldpunt is van grote toegevoegde waarde geweest: persoonlijk terugkoppeling naar bewoners over de resultaten van handhaving is waardevol gebleken.
- De gekozen driedeling informatie-handhaving-communicatie moet in het toekomstig drugsbeleid c.q. veiligheidsbeleid worden verankerd.
- De aanpak van de criminele netwerken die betrokken zijn bij de grootschalige ondermijnende drugshandel is minder goed uit de verf gekomen.

Het project Frontière loopt eind 2018 af. In dit voorstel wordt beschreven hoe de aanbevelingen uit de evaluatie en de inzichten verkregen uit het project Frontière, regulier worden ingebed in de staande organisatie. De aanbevelingen uit de evaluatie dienen daarvoor als basis.

2. Gewenste situatie.

De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met het voorstel om de doelstellingen zoals geformuleerd binnen het project Frontière op vernieuwde wijze structureel in te bedden in de reguliere aanpak. Daarbij worden de aanbevelingen uit de evaluatie meegenomen. Ten behoeve van het vervolg op het project is in de programmabegroting 2019 een bedrag van € 250.000,- gereserveerd. Uw raad wordt gevraagd deze middelen ter beschikking te stellen voor de voorgestelde aanpak.

Drugsmeldpunt

Het drugsmeldpunt wordt ingebed in de reguliere processen zijnde het centraal gemeentelijk klantenmeldpunt (14 043). Het bestaande drugsmeldpunt houdt hiermee op te bestaan.

De meldingen die via het gemeentelijk klantenmeldpunt binnenkomen en betrekking hebben op ondermijnende criminaliteit of veiligheidsgerelateerde overlast worden doorgezet naar de informatiemakelaar. Deze tijdelijke functie uit het project Frontière wordt structureel toegevoegd aan team Veiligheid.

Informatiemakelaar

Om de regierol op ondermijnende criminaliteit en veiligheidsgerelateerde overlast goed te kunnen vervullen is een stevige informatiepositie cruciaal. Een informatiemakelaar die een verbindende rol vervult bij het in kaart brengen van criminele netwerken om ondermijnende criminaliteit te signaleren is onmisbaar.

De functie van informatiemakelaar in het project Frontière richtte zich op het bundelen van drugsgerelateerde overlastmeldingen en het aanvullen van deze informatie. Overlastmeldingen van de inwoners van onze stad zijn voor de informatiepositie een relevante bron van informatie. Hiervoor is het van belang om voortdurend met de inwoners van de stad in gesprek te zijn.

De functie van informatiemakelaar die vanaf 2019 structureel ingebed gaat worden is breder. Wanneer meldingen wijzen op ondermijnende criminaliteit of veiligheidsgerelateerde overlast, moeten deze worden doorgezet naar de betreffende regisseur. Deze informatie wordt dan op een efficiënte manier aangehaakt bij de informatie uit andere bronnen en informatie die bij andere partners aanwezig is. Het structureel bij elkaar brengen en verwerken van verschillende

informatiebronnen is noodzakelijk om passende acties te kunnen ondernemen tegen ondermijnende criminaliteit of veiligheidsgerelateerde overlast. Het voorstel is om vanaf 2019 een informatiemakelaar aan te stellen.

Regisseur veiligheidsgerelateerde overlast

Veiligheidsgerelateerde overlast is overlast die een duidelijke impact heeft op de openbare orde en veiligheid. Vaak is hierbij sprake van overlast als gevolg van ondermijnende drugscriminaliteit, maar ook zware woonoverlast, overlast van personen met verward gedrag, en seksuele intimidatie zijn hieronder te brengen. Dat betekent dat regie op veiligheidsgerelateerde overlast in bepaalde gevallen nauw samenhangt met ondermijnende criminaliteit, waar de gemeente ook een regierol in heeft. In het project Frontière kwam een deel van die werkzaamheden terecht bij van de projectleider. Nu het project is geëindigd is er behoefte aan een regisseur veiligheidsgerelateerde overlast die vanuit een brede en integrale benadering van veiligheidsgerelateerde overlast regie gaat voeren op een samenhangende aanpak hiervan.

Extra juridisch medewerker

In het project Frontière werd in het kader van handhaving ingezet op twee gemeentelijke toezichthouders/handhavers. Deze werkten naast de politie aan drugsgerelateerde overlast. In de nieuwe situatie wordt ingezet op een meer samenhangende benadering van ondermijning en veiligheidsgerelateerde overlast: het toepassen van het Barrièremodel. Dit model brengt in kaart welke stappen een crimineel moet zetten om een delict te kunnen plegen. Ook belicht het model welke partijen en gelegenheden het delict mogelijk maken. Hierdoor weten we welke barrières opgeworpen moeten worden om het werk van de crimineel te verstoren. Belangrijk hierbij is een tijdige en effectieve inzet van de beschikbare bestuurlijke handhavingsinstrumenten. Dit vereist meer dan enkel de inzet van gemeentelijk handhavingscapaciteit.

Het bestuurlijk handhavingsinstrumentarium is in de afgelopen jaren sterk uitgebreid en veel meer verbonden aan ondermijnende criminaliteit en zware overlast. De uitbreiding van de Opiumwet, de Wet aanpak woonoverlast, de uitbreiding van het toepassingsbereik van de Wet Bibob, de uitbreiding van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) met bepalingen die ons kunnen helpen in de strijd tegen ondermijnende criminaliteit, zijn bijvoorbeeld maatregelen die ingezet kunnen worden tegen ernstige (veiligheidsgerelateerde) overlast en ondermijnende criminaliteit. Om het uitgebreide bestuurlijk instrumentarium goed in te zetten is een juridisch medewerker aanvullend op de huidige

bezetting nodig. Deze maatregelen worden effectiever geacht dan de inzet van extra toezichthouders/handhavers. Om het uitgebreide bestuurlijk instrumentarium adequaat in te zetten is een extra juridisch medewerker aanvullend op de huidige bezetting noodzakelijk.

Indicatoren

De voorgestelde aanpak wordt verder geconcretiseerd in het Meerjarenprogramma Veiligheid 2019-2022. Hierin wordt eveneens opgenomen hoe we het effect van de aanpak gaan meten. Deze aanpak wordt over 2 jaar (eind 2020) geëvalueerd.

3. Argumenten

Ondermijnende criminaliteit

De aanpak van ondermijning krijgt vorm door een lokale en geïntegreerde repressieve aanpak van georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit in combinatie met preventieve maatregelen (onder andere voorlichting, campagnes) gericht op het weerbaarder maken van de samenleving tegen ondermijnende criminaliteit. Er zijn steeds meer effecten van ondermijnende criminaliteit op onze directe leefomgeving. Kwetsbare groepen in de samenleving worden door criminelen misbruikt en geïntimideerd en op deze manier meegezogen in de harde criminele wereld. Jongeren die verleid worden om snel geld te verdienen met drugstransporten of hennepknippen glijden zo gemakkelijk af naar de criminaliteit. Mensen met schulden of verslavingsproblematiek, die door criminelen overgehaald worden om in de woning ruimte beschikbaar stellen voor bijvoorbeeld hennepplantages, raken nog verder in de problemen. De negatieve gevolgen van de betrokkenheid komen voor rekening van deze kwetsbare groepen, terwijl de criminelen uit de greep van de overheid blijven. Zo zijn er vele voorbeelden te noemen waarbij criminaliteit onze samenleving besmet.

Uit het Integraal Ondermijningsbeeld van de gemeente Maastricht blijkt dat de handel in drugs de ruggengraat is van ondermijnende criminaliteit. De bedragen die criminelen hiermee verdienen, worden vervolgens witgewassen door te investeren in de zogenaamde bovenwereld. Bijvoorbeeld door de aankoop van vastgoed of het opzetten van dekmantelbedrijven zoals belwinkels, zonnestudio's of kapsalons. Hierdoor wordt het economisch evenwicht verstoord en legale ondernemingen worden uit de markt gedrukt. Zij kunnen niet concurreren met criminelen die kunnen beschikken over een onuitputtelijke bron van crimineel geld. Daarom heeft de aanpak van ondermijnende criminaliteit ook op nationaal en provinciaal niveau topprioriteit. Dit blijkt ook uit het feit dat de Minister van Justitie en Veiligheid aan het Regionaal Informatie en Expertisecentrum

Limburg 8,9 miljoen euro beschikbaar heeft gesteld voor de bestrijding van de ondermijnende criminaliteit. In ons lokale veiligheidsbeleid (het Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018) is de aanpak van ondermijning in lijn met de landelijke aandacht aangemerkt als prioritair thema. In het in voorbereiding zijnde opvolgend beleidsprogramma voor de periode 2019-2022 wordt voorgesteld deze prioritaire status te handhaven en de aanpak te intensiveren.

Zoals hierboven aangegeven heeft een stevige aanpak zowel preventieve maatregelen als handhaving. Een voorbeeld van een preventieve maatregel is de Maastrichtse deelname in het Limburgse preventie-project “Wat staat er op het spel” waarmee wordt beoogd mensen bewust te maken van de risico’s en gevolgen van drugshandel en drugsproductie. De oorsprong van deze campagne is erin gelegen dat Limburg te maken heeft met bovengemiddelde drugsgerelateerde criminaliteit en daarom naast een repressieve aanpak ook preventief actie wil ondernemen. De voorlichtingsmiddelen van deze campagne zullen in Maastricht ook in 2019 nog worden ingezet. Meer informatie hierover is te vinden op de website [Wat staat er op het spel?](#)

Veiligheidsgerelateerde overlast

De aanpak van deze (doorgaans ernstige/multiproblem) overlast heeft naast veiligheidsaspecten vaak ook een “sociale invalshoek”. Dit doet zich bijvoorbeeld voor bij een persoon met verward gedrag of de problematische gezinssituatie die tot woonoverlast leidt. Om die reden vereist de aanpak hiervan meer regie en nauwe samenwerking met andere partners zoals het sociaal domein, politie, Veiligheidshuis, team Handhaving, Justitie, Woningcorporaties en dergelijke.

De “niet-veiligheidsgerelateerde” overlast zoals fysieke overlast in de vorm van verloedering, hondenpoep, zwerfafval en sociale overlast die geen directe impact heeft op de openbare orde (bijvoorbeeld een burenruzie of geluidsoverlast) worden al regulier door de staande organisaties aangepakt.

Informatiepositie

Een goede informatiepositie vraagt het vroegtijdig herkennen en doorgronden van patronen en trends om zodoende informatiegestuurd te kunnen werken. De gemeente Maastricht beschikt over een schat aan gegevens waarmee crimineel misbruik aan het licht kan komen. De informatie uit de verschillende databronnen (registratie melddesk handhaving, vergunningenregistratie, Basisregistratie personen, Kadaster informatie, Kamer van Koophandel etc.) wordt nu zoveel als

mogelijk handmatig bij elkaar gebracht. Dit kan systematischer en efficiënter. Door technologische ontwikkelingen neemt de omvang en snelheid waarmee gegevens beschikbaar komen steeds verder toe. De waarde van deze gegevens voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit wordt ook steeds relevanter. Door het stellen van de juiste vragen, formuleren van de juiste hypothesen en het slim combineren van onze gegevens met die van andere organisaties en inwoners van onze stad kan relevante informatie gegenereerd worden.

Integrale aanpak

Een slagvaardige aanpak van ondermijnende criminaliteit en veiligheidsgerelateerde overlast vereist een integrale aanpak. Het enkel inzetten van het beschikbaar bestuurlijk instrumentarium is niet voldoende. Dat betekent dat coalities gevormd moeten worden met onder andere woningcorporaties, politie, justitie en private partijen (banken, makelaars, verhuurders, ondernemers en maatschappelijke organisaties). Hierdoor ontstaat een breed pallet aan mogelijke maatregelen om veiligheidsgerelateerde overlast duurzaam op te lossen en ondermijnende criminaliteit aan te pakken. Een integer en weerbaar bestuur dat in de samenwerking zichtbaar effectief optreedt, creëert vertrouwen in de samenleving. Naarmate het vertrouwen in de overheid toeneemt, neemt ook de maatschappelijke weerbaarheid tegen ondermijning toe.

De politie is een belangrijke partner bij de aanpak van drugscriminaliteit, ondermijning en daaraan vasthangende veiligheidsgerelateerde overlast. Belangrijke conclusie uit het onderzoeksrapport “Evaluatie Project Frontière “ is dat vanaf 2015, als gevolg van de reorganisatie van de Nationale politie, de inzet en betrokkenheid bij het project is verminderd. Mede daardoor is de afgelopen jaren het zicht op de aard en de ernst van het onderliggende probleem eerder af- dan toegenomen. Als basisteam Maastricht is de politie in de afrondende fase van de reorganisatie gekomen, wat ruimte biedt om de focus op gekozen veiligheidsvraagstukken te herpakken. De politie heeft kennisgenomen van het onderzoeksrapport en acht de daarin opgenomen conclusies en aanbevelingen deugdelijk onderbouwd. De politie erkent dat zij in het verleden gemaakte afspraken niet volledig is nagekomen. Naar de toekomst toe wil de politie een betrouwbare en aanspreekbare partner zijn. De politie is primair verantwoordelijk voor de veiligheid en de repressieve aanpak van drugsoverlast. Een deugdelijke aanpak vraagt nauwe samenwerking nu, en naar de toekomst toe. De politie sluit zich aan bij de prioritering van de gemeente Maastricht en wil als onderdeel van de lokale Driehoek uitvoeren wat haalbaar en passend is.

4. Alternatieven.

Niet van toepassing.

5. Financiën.

Om de in dit voorstel beschreven aanpak uit te kunnen voeren is een structurele uitbreiding nodig binnen het organisatieonderdeel Veiligheid en Leefbaarheid. De uitbreiding betreft een regisseur veiligheidsgelateerde overlast, juridisch medewerker en informatiemakelaar.

- 1 fte Informatiemakelaar OIK 9	€ 74.000,-
- 1 fte Regisseur veiligheidsgelateerde overlast OIK 11	€ 92.000,-
- 1 fte Juridisch medewerker OIK 10	€ 82.000,-

Totaal € 248.000,- (te dekken via de in de begroting gereserveerde middelen).

Deze kosten komen in plaats van de tijdelijke middelen € 250.000,- voor het project Frontière. Hiermee werden de inzet van de projectleider Frontière, de administratieve ondersteuning van het Drugsmeldpunt en 2 boa's bekostigd.

6. Vervolg

Het project Frontière is per 31 december 2018 afgerond. Per 1 januari 2019 kunnen drugsgelateerde meldingen doorgegeven worden aan het reguliere klantenmeldpunt van de gemeente. Het voorstel is om zo spoedig mogelijk een informatiemakelaar, regisseur veiligheidsgelateerde overlast en een juridisch medewerker aan te stellen ten behoeve van de aanpak van drugsoverlast, criminaliteit en ondermijning.

De verantwoording over de aanpak loopt via de reguliere P&C cyclus. De aanpak wordt daarnaast over 2 jaar (eind 2020) geëvalueerd.

Op 11 december 2018 vindt een informatieronde plaats. In deze informatieronde zal professor Hans Nelen een toelichting geven op de evaluatie van Frontière. Vervolgens licht het RIEC kort de integrale samenwerking toe en geeft op hoofdlijnen een samenvatting van het Maastrichtse ondermijningsbeeld.

7. Participatie

Bij de voorbereiding van deze nota zijn de politie, het openbaar ministerie en het RIEC Limburg betrokken.

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,
De Secretaris, De Burgemeester,
P.J. Buijtels. J.M. Penn-te Strake.

Raadsvoorstel

Gemeente Maastricht

Bijlage 1.

DE RAAD DER GEMEENTE MAASTRICHT,

gezien het voorstel van Burgemeester en Wethouders d.d.27-11-2018., organisatieonderdeel
Veiligheid en Leefbaarheid, no. 2018-37584;

BESLUIT:

1. In te stemmen met het voorstel vanaf 2019 structureel in te zetten op de aanpak van drugsoverlast, criminaliteit en ondermijning en tegelijkertijd daarmee het project Frontière te stoppen.
2. In te stemmen om met ingang van 2019 de daarvoor in de begroting 2019 gereserveerde middelen van € 250.000,- structureel in te zetten.

Aldus besloten door de raad der gemeente Maastricht in zijn openbare vergadering van
26 februari 2019.

de griffier,

de voorzitter,

Raadsbesluit